

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare regulat la 1 și 15 a fiecărei luni afară de lunile de vacanță Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru Insușiți și Autorități 600 Lei pe 1 an
Advocați 500 Lei pe 1 an
Magistrați 400 Lei pe 1 an
Un număr simplu 30 Lei
Un număr dublu 35 Lei
Un număr vechiu 40 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 55.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 18 (Radio Reclame România S.A.) unde se primesc abonamente și orice cereri de adife. Telefon 630

Director fondator și redactor responsabil: **VASILE M. DIMITRIU** Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Colaboratori:

Alexandrescu Traian
Fost Prim-președinte de Tribunal
Avocat din București

Anca Justin Leontin
Judecător Trib. Cluj

Bulgăraș-Popov Ad. Gr.
Avocat Contencios CFR Cluj

Ceur Aslan Ernest
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

Balașiu Paul
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Bartha Ignat
avocat din Cluj

Boila Romul
Profesor la Universitatea din Cluj

Botez Corneliu
Consilier la Inalta Curte de Casație

Dimitriu Vasile
Profesor la Universitatea din București

Docan P. George
Presedinte Tribunalul Buzeu

Filipescu Constantin
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Filipescu Ricard
Judecător tribunalul Cluj

Hațieganu Emil
Profesor la Universitatea din Cluj

Kis Maurițiu
Profesor universitar pensionar

Lazar Aurel
Fost ministru, Avocat Oradea-Mare

Marta Alexandru
Prim președintele Curtii de Apel
Timișoara

Micșa Pompei
Prim președintele Curtii de Apel Cluj

Munteanu Victor
Avocat din Sibiu

Negrea Camil
Profesor la Universitatea din Cluj

Onișor Victor
Profesor la Universitatea din Cluj

Pastia P. Vasile
Judecător la Trib. Cluj

Petrescu F. Vasile
Judecător de ședință la Trib. Sibiu

Popp Romulus
Prim președintele Curtii de Apel
Brașov

Poruțiu Petre
Profesor la Universitatea din Cluj

Praporgescu Stefan
Consilier la Curtea de Apel Oradea-Mare

Radu Iorgu
Profesor la Universitatea din Cluj

Stetcu Emilian
Judecător șef la ocolul Mercurea-
Sibiului

Stăncescu Stefan
Prim președintele Curtii de Apel
Oradea-Mare

Tolciu Ioachim
Avocat din Cluj

Tănăsescu Teodor
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Xantopol Constantin
Fost magistrat, Avocat din Cluj

CUPRINSUL

1. Art. 84 legea XIII/1881 și Rolul ofi-
țerilor de poliție judiciară în contrav.
la codul silvic de

Dr. Ștefănescu
Judecător Tribunalul Cluj

2 Excepția lucrului judecat dacă se
poate ridica în fața Casației. Juris-
prudența; C. de Casație S. I cu o
adnotare de

Dr. Victor Săndor
cons. la Curtea de Casație

3. Rezumate de jurisprudențe stabilite
de instanțele judecătorești din Ardeal
și Curtea de Casație

4. Informațiuni

BANCA CHRISSOVELONI

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ

CAPITAL
ȘI REZERVE
LEI 350,000.000

SUCURSALA CLUJ
SEDIUL CENTRAL BUCUREȘTI

Sucursale: Constantinopol, New-York,
Brăila, Constanța, Galați, Sibiu. // Bănci
afiliate: Banca de Devize și Lombard, București,
Banca Ardeleană Casa de Economie Cluj, Chris-
soveloni & Co. Paris, Chrissoveloni & Co. Viena
TELEFON: 379, 62, 427, 980

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA

DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.
CLUJ, PIATA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei
77,000.000

7
SUCURSALE:
IN DEJ, DICIOSAN.

Efectuază
avantajos
orice afa-
ceri bancare

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

Banca Generală a Țării Românești București,

Brăila,
Brașov, Cluj,
Constanța, Craiova,
Galați, Giurgiu, Oradea
Mare, Ploești, Sântul
Gheorghe, Târgul
Măgure'e

Societate Anonimă

Capital vărsat Lei 60,000.000 // Rezerve Lei 50,000.000
Adresa Telegrafică: „GENEROMANA”

BCU Cluj / Central University Library Cluj

“AGRICOLA”

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURĂRI GENERALE

Fondată
1906

Fonduri de garanții Lei: 35,473.258

Primește asigurări în toate ramurile

Direcțiunea generală: București, Calea Victoriei Nr. 11.
Direcțiunea regională: Cluj, Strada Nicolae Iorga Nr. 11.

Reprezentanțe: Toate orașele din România

BANCA CENTRALĂ

Secția de
cereale - Secția
de coloniale - Fab-
rică de surrogat de cafea
„Centrala” - Secția specială
pentru ciment - Secția de
Bancă și devize - Execută tot
felul de tranzacțiuni bancară,
plăți pe toate piețele interne
și streine - Depunerile se
fructifică în condițiile cele
mai favorabile - Impo-
zitul după depuneri
il plătește in-
stitutul

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3

Capital: Lei 50,000.000
Fonduri: Lei 18,000.000

Legături directe cu America!

„NATIONALĂ” SOC. GENERALA DE ASIGURARE IN BUCUREȘTI

Capital și fonduri de garanții
proprii peste 120
milioane lei

AGENȚII IN TOATE ORAȘELE DIN ȚARĂ

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare regulat la 1 și 15 a fiecărei luni afară de lunile de vacanță Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	600 Lei pe 1 an
	Advocați	500 Lei pe 1 an
	Magistrați	400 Lei pe 1 an
	Un număr simplu	30 Lei
	Un număr dublu	35 Lei
	Un număr vechi	40 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 18 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și orice cereri de adife. Telefon 630

Art. 84 al. I din legea XVI/1881 - legea falimentului - mai are aplicare practică astăzi?

Când și sub ce condițiuni mai poate s'o alba?

Dispozițiunile art. 84 al. 1 din legea XVI/1881, arată: „Dacă declararea falimentului au cerut-o unul, sau mai mulți creditori, în baza creanței deși dovedită în mod suficient dar nescadentă, ori dacă ei arată în mod verosimil faptul, că datoriile întrec averea debitorului, instanța fixează termen pentru dezbatere, cel mult pe a treia zi și la acea (dezbatere), îl citează pe debitor conform regulilor procedurii prescrise pentru înmânarea primelor citări emise în urma vreunei acțiuni“.

Apriori, potrivit art. 163 al. 1 pr. civ., cererea de declarare în stare de faliment împreună cu citația trebuie înmănată în persoană debitorului sau persoanei indicată în § 153 pr. civ. — adică procuratorului său, dacă există.

Până la extinderea și în Ardeal a instituției corpului de portărei, dispozițiunile art. 84 al. 1 din legea falimentului își aveau rațiunea de a fi, căci citarea potrivit art. 150 pr. civ. se făcea din oficiu de către grefa tribunalului fără plata de taxe și timbre deși, și până atunci, nu știu cum s'ar fi respectat și cum s'ar fi putut îndeplini procedura de citare în menționatul termen de 3 zile, în cazul când creditorul locuia în Budapesta, iar debitorul la Miercurea-Ciuc.

Astăzi însă, când avem și în Ardeal instituția portăreilor, art. 150 pr. civ. este scos din vigoare, el nu mai are aplicare în materie civilă, comercială, cambială, implicit și fali-

mentară, căci este abrogat *expresis verbis* de art. 224 al. 1 din regulamentul portăreilor, care zice:

„În cazul când legile în vigoare dispun îndeplinirea din oficiu a actelor de procedură, acestea se vor îndeplini de portărei din oficiu cu plata taxelor prevăzute de acest regulament“.

Astăzi, art. 150 nu mai are aplicare decât în materie penală, după cum rezultă iarăși neîndoios din cuprinsul art. 225 din același regulament.

Îndeplinirea actelor de procedură în materie penală se va face și în viitor prin îngrijirea grefei de organele administrative și anume notarii comunali și jandarmii în comunele urbane și de organele polițienești în comunele urbane“.

Așa fiind, art. 84 al. 1 din legea falimentului nu mai poate avea aplicare în privința termenului de 3 zile în care trebuie să fie fixată dezbaterea, decât în cazul când odată cu cererea de declarare în stare de faliment este justificată și plata taxelor de citații și timbre, cuvenite portăreilor conform art. 152 din regulament și statului conform art. 5, § 17 din legea timbrului. Dar și în acest caz, aplicarea lui nu va fi posibilă decât dacă atât creditorul cât și debitorul vor locui în același oraș sau localitate, căci altfel, chiar dacă înmânarea s'ar face pe cale administrativă conform art. din regulamentul portăreilor, încă credem, că nu va fi timp material îndestulător pentru îndeplinirea procedurii în răstimpul celor 3 zile, răstimp care, bine înțeles, are a se socoti dela justificarea plății

taxelor de citații și timbre în caz când acestea n'au fost plătite înainte de înregistrare la Tribunal a cererii pentru declararea stării de faliment.

Legea timbrului și regulamentul portăreilor necuprinzând vre-o excepție, favoare sau scutire față de normele procedurale prescrise de art. 84 al. 1 din legea falimentului, este neîndoios ca aplicarea acestei articol în felul cum este redactat astăzi, nu poate avea loc decât călcând legea timbrului și regulamentul portăreilor ori punându-se în concordanță textele menționate, fie prin modificarea unora fie prin întregirea altora.

Din această dilemă, oricât ne-am sili să vedem și să salvăm interesele creditorilor și creditul public comercial, nu putem eși.

Pentru aceasta, aviz „de lege ferenda” celor însarcinați cu unificarea legislației, a cărei întârziere produce atâtea conflicte materiale și formale.

Miercurea-Ciuc, la 14 Octombrie 1927.

Rolul ofițerilor de poliție judiciară în constatarea și urmărirea delictelor și contravențiilor la codul silvic

Dispozițiunile codului silvic din 9 Aprilie 1910 cu modificările din 18 Septembrie 1920, extins și asupra Ardealului prin legea — articol unic — publicată în Monitorul Oficial nr. 59 din 17 Iunie 1923 se aplică numai pădurilor supuse regimului silvic.

Că este așa, o spune categoric art. 1 din codul silvic, care enumără și cari sunt pădurile supuse regimului silvic și mai rezultă aceasta din toată economia textului legii.

Codul silvic fiind o lege specială, implicit este a se privi, de strică interpretare, atât în privința regulilor de ordin administrativ cât și în privința dispozițiilor cu caracter coercitiv, sancționate cu anumite și speciale pedepse prevăzute „*expressis verbis*” pentru fiecare delict sau contravențiune comisă contra regulilor de urmare, administrare și pază a pădurilor supuse regimului silvic.

Tot datorită caracterului de specialitate a acestei legi s'a prevăzut anume, cari sunt

agenții îndrituiți a supraveghea, păzi și face poliția pădurilor supuse regimului silvic și cari numai ei, acești agenți, sunt îndrituiți și obligați a constata și urmări delictele comise în pădurile supuse aceluiaș regim.

A priori, trebuie să constatăm, că în principiu, paza și poliția pădurilor statului este încredințată numai agenților silvici, funcționari ai Statului.

Dispozițiunile art. 55 al. 1 din codul silvic sunt categorice în această privință; în timp ce, potrivit art. 58 din acelaș cod, poliția silvică în celelalte păduri supuse regimului silvic, se face: *a)* De toți agenții silvici ai statului și de agenții silvici recunoscuți de Ministerul Agriculturii și al Domeniilor, *b)* de toți funcționarii administrativi și de toți agenții forței publice, *c)* de toți ofițerii și subofițerii, caporalii și soldații grăniceri, *d)* de toți piccherii și cantonerii de pe șoselele naționale, județene, vicinale și comunale, etc.

Urmare a acestui principiu și a celor descrise aci mai sus, prin art. 77 din codul silvic se arată, că agenții silvici ai statului, ai județelor, ai comunelor, ai așezămintelor publice și de binefacere precum și agenții silvici particulari, recunoscuți de Ministerul Agriculturii și al Domeniilor sunt obligați să constate și să urmărească toate delictele comise în pădurile date în supravegherea lor.

Numai aceștia și nu și ceilalți prevăzuți de art. 58 și tot numai aceștia — potrivit art. 78 din codul silvic — vor avea dreptul să ceară direct ajutorul forței publice pentru urmărirea și reprimarea delictelor și contravențiilor silvice.

Numai aceștia, vor constata fie cazurile de flagrant delict, fie delictele și contravențiunile la codul silvic, care nu se referă la flagrant delict așa cum de altfel indică art. 78 al. 2 și art. 81 c. silvic, cu acea demarcațiune, că pe când în caz de flagrant delict vor putea instrumenta oricare din agenții prevăzuți în art. 55 cod. silvic, în cazuri neflagrante va instrumenta numai agentul silvic al locului unde s'a comis delictul sau contravențiunea.

Așa fiind, ori o fi caz flagrant sau ne-

flagrant delict, ceilalți agenți prevăzuți de art. 58 c. silvic nu vor putea constata și urmări delictele și contravențiile la codul silvic și nici dresa acte referitoare, căci ei n'au acest drept.

Jandarmii deci, nu vor putea constata, urmări și dresa acte contra delicvenților și contravenienților la codul silvic.

Jurisprudența este constantă în această privință (Vezi legiuiri silvice de Corneliu Botez).

Ca atare, nici procurorul, nici judecătorul de instrucție, ca agent de poliție judiciară n'au dreptul și nici căderea de a instrumenta în vre-un mod oarecare pentru urmărirea și constatarea delictelor și contravențiilor — flagrante sau neflagrante — la codul silvic, nici măcar a complecta procesele verbale în cazuri neflagrante, căci codul silvic nu prevede așa ceva.

Din contra, prin art. 78 al. 2 și 81 se prevede în mod precis nu numai de cine, ci și cum au a se încheia procesele verbale în cazuri de flagrant delict.

Ei însă, prin jandarmi vor da concursul cerut de agenții silvici prevăzuți de art. 55, 77 și 78 c. silvic pentru urmărirea și reprimarea delictelor și contravențiilor silvice, precum și pentru căutarea și luarea înapoi a lemnelor tăiate în delict, vândute sau cum-părate în fraudă sau pentru arestarea delicvenților prinși în flagrant delict în cazul când delictul ar fi pedepsit cu închisoarea.

Concluzia: jandarmii, procurorul, judecătorul de instrucție precum și toți ceilalți ofițeri de poliție judiciară prevăzuți de procedura penală din regat extinsă și în Ardeal (referitor la atribuțiile procurorului și judecătorului de instrucție ca ofițer de poliție judiciară) în afară de cele arătate mai sus, n'au nici un rol în constatarea și urmărirea delictelor și contravențiilor la codul silvic.

Ei vor avea plenitudinea drepturilor lor de ofițeri de poliție judiciară în constatarea și urmărirea delictelor și contravențiilor de drept comun comise în pădurile nesupuse regimului silvic și vor putea dresa și încheia orice acte referitoare în cauză.

Miercurea-Ciuc, la 18 Octombrie 1927.

D. Ștefănescu
Jud. la Trib. Ciuc

JURISPRUDENȚA

Inalta Curte de Casație

Secția I

Decizia din 21 Iunie 1926.

Proporția mai mare sau mai mică a daunelor pretinse de o parte înaltea instanței de fond, se apreciază suveran de această instanță, fără posibilitate de control, în această privință, din partea Curții supreme — Excepția lucrului judecat și elementele ce ea intrunește nu se pot propune pentru prima dată înaltea Curții de Casație

C u r t e a

Asupra recursului făcut de Colonel Constantin Popovici în calitate de tutore al minorilor Cornel și Zaharia Popovici, în contra sentinței No. C. a. 1778/26—1923 a Tribunalului Caransebeș;

Având în vedere sentința supusă recursului, din care se constată că reclamantul Colonel Constantin Popovici în calitate de tutore legal al minorilor Cornel și Zaharia Popovici, a intentat acțiune înaintea judecătoriei de ocol Orșova în contra părții Iosef Căpușe pentru rezilierea contractului de închiriere și arendare pe motivul neplății chiriei, abuz de folosință și refuzul de a face reparațiunile obligatorii, cerând totdeodată și daune pentru stricăciunile cauzate;

Că, judecătoria în urma probelor administratel admite acțiunea, reziliază contractul și ordonă evacuarea părții în termen de 30 de zile obligându-, și la reparațiuni sau costul lor în sumă de 28.000 lei;

Că, în contra sentinței acesteia, ambele părți făcând apel la Tribunalul Caransebeș, acesta prin sentința supusă revizunii, reformează în parte hotărârea dată de prima instanță cu privire la daune, admițând numai pe cele provenite asupra obiectului din contractul de închiriere pe care le evaluează la suma de 29.872 lei, respingând pe cele cauzate de contractul în arendare și confirmând cealaltă parte a hotărârii;

Că, pentru a hotărâ astfel instanța de apel constată în fapt, atât din depoziția martorilor cât și din raportul experților, că au survenit daune considerabile la obiectul contractului de închiriere și arendare iar în drept enunță că părțile în baza obligațiilor luate asupra sa e necondiționat răspunzător pentru stricăciunile fie prin folosința zilnică, fie prin reaua întrebuințare a obiectelor închiriate; că între părțile litigante există o tranzacțiune judecătorească pe baza căreia reclamantul are dreptul numai la daunele cauzate obiectului închiriat iar cel arendat, via, Tribunalul împărtășește părerea primei instanțe găsind că în urma tranzacțiunii părților, este lucru judecat, mai ales că însuș reclamantul a recunoscut prin acea tranzacțiune că scoaterea viei a fost necesară;

Având în vedere motivul I de casare, prin care se susține că instanța de fond n'ar fi motivat de ce a admis numai unele stricăciuni constatate prin rapoartele experților și că în realitate stricăciunile cauzate de părți sunt mult mai mari decât cele constatate prin sentința dată, așa cum rezultă și din depozițiunile martorilor, așa cum au costat și experții;

Considerând că instanța de fond în stabilirea daunelor a luat ca punct de plecare data de 28 Noiembrie 1920, dată la care între părțile litigante a intervenit o tranzacțiune înaintea jud. de ocol Orșova, cu privire la anumite reparațiuni, pe care părțile și-a luat angajamentul să le facă, dată la care ambele

părți au ajuns la o înțelegere cu privire la acele stricăciuni;

Că, întrucât prin sentința dată se constată că în ceea ce privește stabilirea stricăciunilor, instanța se bazează pe depozițiile martorilor și rapoartelor experților, arătând că celelalte stricăciuni aflate în raportul expertului Precop, nu s'au dovedit a fi fost cauzate posterior datei de 28 Noemvrie 1920, hotărârea astfel dată este bine motivată;

Că, dacă din aceste stabiliri de fapt a stricăciunilor aflate rezultă că s'a dat o proporție mai mare sau mai mică, decât cea prefinsă de reclamant, aceasta este o chestiune de suverană apreciere a instanței de fond, care scapă de controlul Curții de Casație, încât motivul acesta fiind nefondat se respinge;

Asupra motivului II de casare prin care se susține că forul apelativ în mod eronat declară transacțiunea intervenită între părți la 28/IX/1920, ca lucru judecat și în consecință prin violarea normelor de drept material, a fost respins în acțiunea sa de a fi complet desdăunat;

Având în vedere că instanțele de fond prin sentința dată au înlăturat unele stricăciuni constatate pe baza tranzacțiunii încheiate între părți în instanța de judecată într'un proces anterior cu acelaș obiect, statornicind că constituie lucru judecat cu privire la acele sarcini;

Considerând că înaintea instanței de apel nu s'a ridicat această chestiune care să fie examinată și din care să rezulte că acea tranzacțiune nu întrunește caracter de lucru judecat și pentru prima oară în instanța de recurs nu se poate propune și discuta asemenea motive, legale cu constatări de fapt ce aparține instanțelor inferioare;

Că deci din acest punct de vedere rămâne bine stabilit efectul de autoritate de lucru judecat al acestei tranzacțiuni;

Având în vedere că instanța de apel mai constată în fapt din tranzacțiunea încheiată că reclamantul a recunoscut în instanță că scoaterea viei era necesară, ceea ce implică în sine neresponsabilități de daune și deci ca consecință respingerea acțiunii pe acest motiv, ori, această constatare de fapt nu este criticată prin motivele de recurs și numai pe baza acestei constatări soluțiunea instanței se menține pentru toate daunele anterioare tranzacțiunii.

Asupra motivului III, prin care se susține, că instanța de apel a violat normele de drept formal prin aceea, că deși procesul prezent e în parte și proces de desdăunare în care și pârâtul fiind în parte câștigătoare, necondiționat i se cuvin și spese proporționale.

Considerând, că întrucât fiecare din părțile liti-gante, au fost în parte câștigătoare în apel, tribunalul fără violarea normelor de drept formal a făcut o bună aplicare a art. 426 pr. civ. când a declarat sistate reciproc cheltuelile, motiv nefondat și acesta și respins (*Dec. din 21 Iunie 1926 Cas. I. Pand. rom. Caet 3 anul VI/1927*).

Adnotare. Precum se vede din motivarea deciziei, reclamantul a pierdut procesul pen-trucă în cursul procedurii la instanțele de fond nu a opus în fapt excepțiunea autorității lucrului judecat. In al doilea rând pentru că nu putea să ceară restituirea pagubei rezul-

tată din contractul de arendare atunci, când el însuș recunoscuse necesitatea actului dăunător, adică a ruperii viței de vie, de pe 2 iughere de pământ.

După părerea mea, soluțiunea dată e greșită în ambele ei motive și streină de dispozițiile procedurale și civile ale sistemului de drept în vigoare în Ardeal și în ținuturile alipite.

Intr'adevăr, conform procedurii civile din Ardeal excepțiunea „res judicata” nu e o chestiune de fapt, ci o chestiune de drept care este a se observa din oficiu în orice stadiu al procesului, chiar fără ca părțile să o invoce (§§ 411 și 535 din proc. civ. ardeleană).

Potrivit deci dispozițiilor clare și categorice a §§-ilor 411 și 535 din proc. civ., instanța de revizuire ar fi trebuit din oficiu să observe dacă în speșă există sau nu autoritatea lucrului judecat.

Cu totul altfel stă chestiunea în dreptul românesc.

Intr'adevăr, potrivit articolelor 1200, 120 : cod. civ. român și conform jurisprudenței constante din Vechiul Regat, excepțiunea „res judicata” e o chestiune de fapt și nu de drept și întrucât aceasta nu s'a ridicat de vreuna din părți la instanțele de fond, nu poate fi observată din oficiu nici în instanțele de fond, nici în instanțele de recurs, neputând părțile pe temeiul acesta să formuleze nici motiv de casare.

Țin însă să arăt, că astăzi nu mai putem vorbi numai de o instanță de casare, căci conform noii legi, Inalta Curte nu mai e o instanță pură de casare, ci o instanță care hotărăște și în drept și în fapt, adică o instanță de revizuire.

După doctrina și jurisprudența din Vechiul Regat, părțile pot renunța și la excepțiunea autorității lucrului judecat. Intr'adevăr acestea pot să creadă, că hotărârea judecătorească dată, nu e cea mai fericită, nu e într'u toate conformă cu adevărul și astfel pot supune litigiul unei noi hotărâri judecătorești, căci doar „res judicata” nu e „res judicata veritas est”, ci „res judicata pro veritate habetur”, astfel, autoritatea lucrului judecat după doctrina din Vechiul Regat, nefiind absolută, părțile pot renunța la această excepție ca și debitorul la excepțiunea prescripțiunii.

Având în vedere cele de mai sus, e clar că speșă din Ardeal publicată, s'a soluționat conform principiilor doctrinei și jurisprudenței Vechiului Regat.

Chestiunea interesează din punctul de vedere al legislației viitoare. De lege ferenda vrem să examinăm mai jos care din aceste concepții, diverse în efectele lor, e mai potrivită și mai justă din punctul de vedere al siguranței de drept?

Cele două concepții — cea din Vechiul Regat și cea din Ardeal — urmează acelaș drum până acolo, unde dreptul din Vechiul Regat nu atribuie instituții de drept „res iudicata” efecte juridice relative, adică pânăcând nu dă voie părților să renunțe după bunul lor plac la excepțiunea autorității lucrului judecat.

Prin aceasta cred că, se deschid larg porțile nesiguranței de drept.

Căci deși — după părerea mea — e un simplu joc de cuvinte distincțiunea între ordinea publică absolută și relativă, totuș mai presus de ordinea publică individuală, ce privește pe fiecare individ în parte, și servește interesele particulare ale fiecărui membru al națiunii, stă fără îndoială o ordine universală cu efecte absolute cu obligațiuni și drepturi generale (*Jus cogens*), care de multe ori poate să ajungă în conflict acut cu ordinea publică ce privește pe fiecare individ în parte.

Argumentul adus pentru construirea concepției destul de elastice a ordinei publice relative și anume facultatea debitorului de a putea renunța la excepțiunea prescripțiunii, nu-l consider nici potrivit și nici mulțumitor din două puncte de vedere. Pentrucă în primul rând instituțiunea prescripțiunii în efectele ei directe nici nu privește ordinea publică, ci e o instituțiune creată în interesul apărării debitorului, adică aceasta servește în primul rând interese particulare.

E adevărat, însă că pe de altă parte scopul indirect al prescripțiunii e aranjarea definitivă a unor raporturi încă nerezolvate, e consfințirea și asigurarea prin efectul timpului a unei situațiuni de fapt, pentru a nu mai putea fi turburată cu pretențiuni incerte cari pot crea încurcături și nesiguranță în raporturile juridice și economice.

Deși deci în efectele ei indirecte instituțiunea prescripțiunii privește în parte și ordinea publică, totuș ar fi exagerat a considera instituțiunea prescripțiunii ca având exclusiv caracterul de instituțiune de drept de ordine publică.

Nu e potrivit argumentul acesta în al doilea rând pentrucă debitorul are facultatea de a renunța la excepțiunea prescripțiunii

numai atunci când timpul de prescripțiune s'a împlinit. (Art. 1839 c. c. § 1502 c. civ. austr.)

Ori, facultatea de a renunța la prescripțiunea împlinită, potrivit dispozițiunii din art. 1837, nu e decât un drept de proprietate sau alt drept de a dispune după bunul plac de lucrul câștigat prin prescripțiune (*praescriptio acquisitiva*); prin urmare un drept particular ce s'a desprins din ordinea publică și asupra căruia poți dispune în voie.

Dar indiferent de acestea, oare e just și potrivit a examina și a studia instituțiunea prescripțiunii numai exclusiv din punctul de vedere al concenției de ordine publică?

Căci doară noțiunea juridică a ordinei publice nu o cunoaște decât dreptul Francez, Italian și Englez precum și celelalte sisteme de drept cari s'au inspirat din aceste trei.

Toate celelalte sisteme de drept din Europa, nu numai că nu cunosc această noțiune de ordine publică, ci direct se feresc de ea, ca de o noțiune neclară care nu se poate defini în mod cert.

Ori și în aceste sisteme de drept din urmă se poate renunța la prescripțiune fără însă ca pentru aceasta să-i fi venit cuiva în minte să considere instituțiunea prescripțiunii ca având caracterul de ordine publică cu efect relativ; sau cineva să fi putut să susțină, că întocmai după cum părțile interesate pot să renunțe la excepțiunea prescripțiunii ca un drept ce li se cuvine exclusiv lor, să poate renunța și la excepțiunea „res iudicata”.

Cred că soluția cea mai corectă e a considera prescripțiunea așa cum e: o instituțiunea sui generis și a nu căuta forțat legătura între acesta, între „res iudicata” și între noțiunea — fără îndoială neclară, șovăitoare și greu de precizat — a ordinei publice.

După părerea mea motivul legal și rațional al renunțării la prescripțiune împlinită nici nu se poate, și nici nu e permis să-l căutăm în efectele juridice absolute sau relative ale instituțiunii prescripțiunii.

Dreptul de a renunța la prescripțiunea împlinită nu se întemeiază și nici nu se poate întemeia pe altceva decât: pe energia aceea morală generală, care e sprijinul și fundamentul ori cărei instituțiuni de drept.

Instituțiunea de drept imorală nu există, și nici nu se poate imagina.

Or, prescripțiunea ar deveni o instituțiune juridică imorală dacă debitorul după împlinirea prescripțiunii n'ar mai putea său achite valabil fostului să creditor.

Căci doar prescripțiunea nu stinge obli-

gașiunea originală ci exlude numai posibilitatea de a o cere în justiție.

Ori dacă obligațiunea originală — deși prescrisă — nu s'a stins, e rațional ca atât creditorului, cât și debitorului să li se dea posibilitatea să se libereze de obligațiunea luată prin îndeplinirea acesteia — *datio io in solutum* — pe de altă parte nici creditorul — prin faptul că debitorul își împlinește obligațiunea originară — să nu pară că cu această creanță ar fi fost donat sau îmbogățit pe nedrept — *condicțio indebiti* — în dauna debitorului.

Numai acesta poate să fie, deci motivul rațional, natural și legal al renunțării la prescripțiunea implinită.

Atribuind autorității lucrului judecat efecte relative, siguranța de drept poate să devie cea mai mare nesiguranță, — bine înțeles, numai în Ardeal și în părțile Ungurene.

Căci în împrejurările economice de astăzi destul de încurcate, ușor ne putem închipui cazuri ce pot să servească spre fraudă creditorilor, cu deosebire pe teritoriul de drept din Ardeal, când de ex. în materia proceselor de escindere, ne putem afla față în față cu 2 hotărâri judecătorești contrarii. De ex. hotărîrea dată în instanța supremă dă dreptate reclamantului, hotărîrea ulterioară, rămasă definitivă prin neapelare dă dreptate părîtului, astfel că în rezultatul final practic, față de creditorii reclamantului va putea să sustragă fondul de escontentare părîtului, iar față de creditorii acestuia din urmă reclamantul (art. de lege LX. din anul 1881 § 93, 94, 95 și 96.).

Rezumând cele de mai sus, cred, că soluțiunea cea mai bună e a considera excepțiunea autorității lucrului judecat *ca chestiune de drept ce va putea fi opusă în orice stadiu al procesului chiar din oficiu și a nu supune un litigiu judecat definitiv unei noi hotărâri judecătorești, nici chiar cu învoirea părți.*

Ori dacă în rezolvarea judecătorească a ori cărui litigiu se manifestă autoritatea Statului, e inexplicabil ca părțile ce se judecă să se poată juca cu această autoritate a Statului, cercându-și de a primi o soluție ce le place.

Principiul „*res iudicat pro veritate traditur*” își are o soluțiune mai fericită în admiterea revizurii (reinoirii de proces), pe bază de dovezi noi, decât în concepția care-i atribue efecte relative (Art. 563 pr. civ. Ard.)

În ce privește al doilea motiv de drept material arătat în decizia Inaltei Curți și

anume, că reclamantul ca tuturor, nu poate să pretindă restituirea pagubei rezultată din contractul de arendă, pentru că el însuși a recunoscut necesitatea acestui act, e de acum în conflict evident cu disp. clară a legii XX art. 113, al. II, din 1377 care arată „*că toate acele acte prin cari minorul să obligă fără a primi contravaloare, sau prin care renunță la un drept al său fără contravaloare, nu sunt obligatorii pentru minor și în cazul când aceste acte ar fi probate de instanța tutelară*”.

Dr. Victor Sandor

Consilier la Inalta Curte de Casație și Justiție

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Inalta Curte de Casație

Tribunale

Executare silită. Direcția CFR debitoare. Sechestru. Oponere. Depușerea sumei la administrația financiară. Competință. În circumscripția Curții de Apel Oradea fiind în vigoare legile de execuțiune nr. LX din 1881 și LIV din 1912, orice incidente ivite cu ocaziunea executării silite pornită pe bază de titluri definitive, sunt de competența judecătorilor de ocol a se rezolvi în primă instanță.

Executarea unei sentințe definitive împotriva Statului sau stabilimentelor publice nu se poate face decât prin înscrierea în bugetul anului următor a sumelor datorate.

Ceeace se poate urmări silit în contra Statului sunt numai veniturile nu și fondul sau alte lucruri mobile aparținând serviciilor sale (Nr. 29/927 trib. Bihor).

...

Când un testament scris e valabil ca testament verbal. Art. 19 din legea testamentară. Dacă la voința ultimă exprimată de testator pentru a fi redactată în scris, nu s'au observat cerințele formale prescrise pentru testamentele private în scris, — se poate totuși privi ca testament verbal, când s'au observat cerințele formale ale testamentelor private verbale, și când testatorul în mod precis, a anunțat că declarațiunea făcută de dânsul, dorește a o considera ca testament verbal.

În speță, testatorul cu voce sonoră declarând în fața a 5 martori neinteresați chemați spre a servi ca martori testamentari laolaltă, — că îi e indiferent formele în scris ale testamentului, și că scris ori verbal, dorește ca testamentul său să fie valabil, în sensul ca întreaga sa avere să rămână după moarte soției sale; — și întrucât dela întocmirea testamentului și până la încetarea din viață n'au trecut 3 luni, — față și cu disp. art. 19 din l. testamentară, — voința finală exprimată de testator, cată a fi privită valabilă ca testament verbal (N. C. 1948/1923 Trib. Brașov).

...

Succesiune. Partaj voluntar. Situație de fapt. Hotar despărțitor. Cerere de a fi consacrat printr'o

sentință. Respingere. În fapt: Reclamanta, soția lui Handra Bela, născută Zölde Maria, din comuna Turda, fostă soția lui Varadi Janos, fratele părâtului, încetat din viață în 1919, în calitate de moștenitoare a soțului său, a acționat în justiție pe cumnatul său Varadi Paul spre a se pronunța ieșirea din indiviziune asupra averii imobiliare individualizate și specificate în registrele cărței funduare la Nr. 2645 Nr. ord. 1144 în mărime de 1429 stj. p.

Reclamanta a declarat la Tribunal, că împărțirea există, dar că înțelege să se dea o sentință care să respecte starea de stăpânire dintre părți, și în același timp să reglementeze și hotarul despărțitor dintre părți, deoarece din cauza acestui hotar, neînțelegerile dintre ele nu mai iau sfârșit.

Având în vedere, că nu s'a obiectat nimic cu privire la calitatea părților și în special a reclamantei.

În drept: În principiu orice persoană are fără nici o restricție exercițiul acțiunii de ieșire din indiviziune, nu se poate însă concepe, fiind contra principiilor de drept, existența unei asemenea acțiuni condiționate, sau a unei acțiuni de ieșire din indiviziune prin care să se impună instanței anume îngrădiri anume restricții.

Din acest punct de vedere, prin urmare acțiunea reclamantei de a se pronunța ieșirea din indiviziune cu condiția sau cu restricția că sentința ce se va da să consacre o anume stare de fapt, cert stabilă de părți, respectată de ele și recunoscută, apare ca inadmisibilă și inutilă.

Prin urmare, chestiunea hotarului dintre părți trebuie vidată pe calea unei acțiuni separate, iar nu pe calea unei cereri de ieșire din indiviziune. (*Trib. Trei Scaune, s. I., sent. Nr. 2139 din 925/18 din 11 Oct. 1927. Prez. dlui Al. Ștefănescu, prim prezident.*)

Curți de Apel

Testament scris. Intr'un testament scris, dovadă, că toate formalitățile prescrise de lege s'au îndeplinit trebuie să rezulte din însăși actul ce conține testamentul, iar în lipsa lor nu se poate complecta nici cu declarație de martori nici cu alte dovezi. (*Curtea de Apel Timișoara s. II N. C. II 894/20/1925 din 7 Oct. 1926.*)

...

Taxele notariale. Căile de atac. Judecătorul tutelar. Asupra taxelor notariale, referitoare la regularea succesiunilor pronunțându-se în prima instanță judecătoreii de moștenire, în a 2-a instanță, dacă se atacă cu recurs deciziunea judecătoreii, tribunalul — urmează că judecătorul tutelar de pe lângă tribunal, nu are căderea să se pronunțe asupra taxelor notariale, nici să le stabilească și nici să le reducă. (Art. 121 c. 124 din l. XVI 1894). (*Curtea de Apel Timișoara s. II. Nr. N. II. 52194—1926.*)

...

Când se poate ridica sechestrul asigurător ordonat deja? Dacă sentința în baza căreia s'a ordonat execuția de asigurare, împreună cu întreaga procedură, s'a anulat prin hotărârea definitivă a instanței superioare, — execuția de asigurare trebuie desființată.

În speță, părâtul a putut cere punerea în lucrare a hotărârei definitive date de Curtea de Apel, — deși reclamantul a atacat-o cu recurs, — conform disp. art. 71 din legea Curții de Casație, recursul

nefiind suspensiv de executare. (*Curtea de Apel Brașov S. II. Dec. din 7 Oct. 1927.*)

...

Excepții la mandatul de plată cambial. Un partid politic fiind numai o asociație în jurul unei idei, sau unui program politic, nu constituie o persoană juridică distinctă de persoanele ce o constituie, așa că obligațiunile bănești, care le iau acei ce fac parte din alcătuirea politică sunt pur personale, gruparea politică, ca în speță, neavând un patrimoniu a parte de administrat.

Părâtul în calitate de acceptant al cambii nu se poate apăra cu excepțiunea că n'a primit contravaloarea cambii ce a semnat, dacă unul dintre cointeresajii de pe cambie a primit contravaloarea.

Penru conservarea acțiunii cambiale contra acceptantului nu este necesară dresarea protestului. (Art. 44 din l. cambiilor). (*N. C. 734—927 Curtea de Apel Brașov S. II.*)

...

Cerere în contencios inadmisibilă. Art. 4 și I. legea contenciosului administrativ. Asupra cererii făcută de Emil Fischer în calitate de chiriaș și exploatare al isvorului „Lythia” din comuna Tamașel înaintea acestei Curți de Apel conform art. din legea pentru contenciosul Administrativ, în contra părâtei Direcțiunea Generală a CFR. cu sediul în București pentru a declara nul procesul verbal cu data 20 Februarie 1926 dresat de Administrația CFR. prin Direcția VII de exploatare și prin care i se sequestrează isvorul „Lythia” din Gara Tamașel.

Având în vedere că mai înainte de a ne putea pronunța asupra acestor incidente, urmează să se vadă dacă cererea reclamantului întemeiată pe art. 4 și I. din legea contenciosului administrativ este sau nu admisibilă în speță.

Considerând că după cum rezulta din corpul procesului verbal a cărui anulare se cere și din debaterile orale urmate azi în instanța, în speță nu este vorba de un act de autoritate făcut de Direcțiunea Generală a CFR. ca autoritate publică, ci aceasta comportându-se ca administratoare a patrimoniului ei și tăgăduind drepturile de arendaș ale reclamantului asupra isvorului Lythia din Gara CFR. Tamașel a preluat în posesiunea sa acel isvor.

Ca, prin urmare, acțiunea reclamantului întemeiată pe legea contenciosului Administrativ, nu este admisibilă, mai ales că prin actul administrației CFR. reclamantul nu pretinde ca i s'a violat vre un drept pe care l' avea în virtutea unui contract de arendare și pe care reclamantul pentru satisfacerea aceluși drept are calea acțiunii civile în justiție conform dreptului comun.

Ca deci acțiunea de față fiind inadmisibilă a trebuit să fie respinsă cu cheltueli. (*C. de Apel Oradea S. I. N. C. 316—926*)

...

Contencios administrativ. Magistrat. Judecător înaintat la vechime la gradul de președinte pe loc. Înaintarea nu este obligatorie pentru Minister. Inadmisibilitatea acțiunii în contencios.

Dispozițiunea din legea de organizare, care prevede înaintarea magistraților judecătorești la gradul de Președinte, nu constituie o obligațiune pentru Minister și prin urmare acei magistrați nu se pot plânge pe calea contenciosului pentru că n'au fost înaintați.

Având în vedere că reclamantul, în calitatea sa de magistrat-judecător al Ocolului mixt Târgoviște, se plânge prin acțiunea sa că nu a fost înaintat potrivit vechimei și meritului, la gradul convenit după legea de organizare judecătorească, și cere ca să-i se recunoască dreptul la gradul de Președinte pe loc, dela data împlinirii condițiilor legale, adică dela 28 Ianuarie 1925, invocând în sprijinul cererii sale dispozițiunile art. 100, 149 alin. 5, 6, 7 și 8, 122 și 123 din legea pentru organizarea judecătorească;

Considerând că legea de organizare judecătorească prin art. 120 prevede că înaintările în magistratură nu se pot face decât conform avizului Consiliului superior al magistraturii, care este obligat în recomandările sale să țină seamă, pe lângă îndeplinirea condițiilor de înaintare și de notele calificative ce se găsesc cuprinse în cazierile individuale ale magistratilor, iar prin art. 149 prevede că judecătorii de ocol cari se vor distinge în îndeplinirea atribuțiilor lor, vor putea fi înaintați pe loc la gradul de Președinte de Tribunal, după un stagiul de șase ani, și că aceste înaintări se fac pe baza avizului conform al Consiliului superior al magistraturii, ca și în cazurile prevăzute de art. 120;

Considerând că din aceste texte de lege rezultă că, chiar dacă reclamantul ar întruni condițiile cerute de lege a putea fi înaintat la gradul cerut, totuși acest fapt nu constituie o obligațiune după lege pentru Minister, de a face înaintarea, fie la cererea reclamantului, care prelinde că întrunește condițiile cerute de lege, sau altfel, deoarece Ministerul, potrivit dispozițiilor legii, cu privire la înaintări în funcțiunea de magistrat, are facultatea să aleagă, dintre cei recomandați la înaintare de Consiliul superior al magistraturii, pe cel ce îl va găsi mai meritos a fi înaintat, Ministerul fiind suveran în aprecierea sa asupra multiplelor condițiuni ce trebuiesc întrunite de un magistrat pentru a fi înaintat nu numai la vechime, ci și la merit, după cum cere legea;

Că, dacă Ministerul nu a găsit cu cale a face alegerea la înaintare în persoana reclamantului, nu i se poate face nici o imputare, în speță nefiind vorba de nici o dispozițiune luată în contra reclamantului de către Minister, care să-i dea drept a se plânge pe calea acțiunii prevăzută de legea pentru contenciosul administrativ, mai ales că reclamantul nu se găsește în prevederile art. 120 din legea pentru organizarea judecătorească, întrucât nu a dovedit că a figurat de trei ori consecutiv pe listele de recomandare întocmite potrivit zisei legi, caz numai în care Ministerul e obligat să numească pe un asemenea magistrat (C. de Apel București S. III. Dec. No. 192—927).

Curtea de Casație

Recurs în casație. Termen de depunerea motivelor de casare în penal. Din art. 38 și 81 din noua lege a Curții de Casație rezultă că din disp. legii de procedură penală în vigoare în Ardeal, cu privire la procedura recursului, modul și termenii în care se declară, nu au fost abrogate prin legea Curții de Casație și că art. 36 din legea acestei Curți, după care motivele de casare în materie penală pot fi depuse până la prima zi fixată pentru judecată se aplică numai afacerilor din Vechiul Regat.

Conf. disp. art. 387, 388 și 390 pr. pen. în vigoare în Ardeal, aplicabile recursului în Casație (art. 340

p. p.), recurentul este obligat să declare recursul îndată după pronunțarea sentinței dacă a fost prezent odată cu declararea, sau în termen de 8 zile calculate dela declarare, trebuie să arate limpede cauzele de nulitate și în fine, conform art. 434 Curtea de Casație poate refuza recursul fără arătarea cauzei de nulitate. (Cas. II Decizia No. 3735—1926 J. G.)

• • •

Avocați (legea). Ultraj adus unui magistrat. Facultatea acestuia de a încheia însuși procesul-verbal de ultraj sau a deferi cazul unui ofițer de poliție judiciară. Recuzare. Cazul de mai sus. Magistratul recuzabil. Recurs din parte-i. Instanța competente. 247. a) Dacă este adevărat că, potrivit art. 76 din legea avocaților, magistratul ultragiati are dreptul de a dresa personal procesul-verbal de ultragi adus lui de un membru al baroului, nu este mai puțin adevărat că nici un text de lege nu prohibă acestuia (magistratului) dreptul de a delega pentru rațiuni lesne de înțeles această operațiune unui alt ofițer de poliție judiciară.

b) Potrivit art. 112 combinat cu art. 115 din legea judecăt. de ocoale, nemodificate întru nimic prin art. 76 din legea avocaților, judecătorii de ocoale sunt recuzabili, puțându-se recuza ei singuri pentru cauzele prevăzute de art. 274 și urm. din pr. civ. și în asemenea cazuri, instanța competentă e Judecătoria de ocol cea mai apropiată. (Cas. II, deciziunea penală Nr. 927, din 28 Februarie 1927.)

• • •

Magistrați. Responsabilitatea conform legii VIII/1871, în vigoare în Transilvania. Termenul de prescripție de un an pentru acțiunile în daune intentate magistraților. De când curge acest termen Art. 74 din legea VIII/1871. Interpretare. Responsabilitatea Ministerului Justiției pentru fapte dăunătoare a magistratului. Art. 66 și 73 din legea VIII/1871. Aplicare. Acțiunile în daune în contra magistraților se prescriu, conform art. 74 legea VIII/1871, în termen de un an dela data săvârșirii faptei dăunătoare. Dar sub data săvârșirii este a se înțelege data când s'a constatat că fapta magistratului e dăunătoare. Orice altă interpretare va face, în cazuri cum e cel din speță, când existența faptei dăunătoare se constată abia după trecerea termenului de un an dela comiterea ei, ca partea păgubită să nu-și mai poată exercita dreptul său la desdăunare, conform legii VIII/1871.

Conform art. 66 și 67 din legea VIII/1871, Statul (Ministerul Justiției) răspunde pentru daunele cauzate prin fapte sau omisiunea magistratului în exercițiul funcțiunii sale, numai atunci când magistratul a comis infracțiunea de delapidare, iar în toate celelalte cazuri răspunderea cade numai asupra magistratului. (Cas. I, deciziunea Nr. 1595, din 1927.)

• • •

Contractul de vânzare-cumpărare, fie al unui imobil proprietatea vânzătorului, fie al unei țerșe persoane nu poate fi valorificat, dacă nu se dovedește convențiunea cu act scris conform ordonanței 4420/1918 din partea cumpărătorului. Reclamantul chemând în judecată atât pe vânzătoarea lucrului alțiua pârâta I cât și pe proprietara lucrului vândut, pârâta II, deținătoare încă a imobilului în cf. cu marțorii ceruși spre a dovedi, că deși pârâta I nu este trecută în cartea funduară proprietară a realităților vândute lui și cumpărate dela ea dela pârâta II, totuș vânzarea a fost încheiată între pârâte, proba este su-perfluă.

Mai departe chiar dacă reclamantul în instanța de apel depune o chitanță prin care se recunoaște primirea sumei de 4000 lei intervenită între el și bărbatul vânzătoarei — iar nu între el și vânzătoare direct — cu următorul cuprins: „Prin aceasta recunosc că am primit pentru locuința mea din Poiana suma de 4000 lei pentru ocazia vânzării. Iosif Lörinczi; Alex. Lakatos cumpărător, martori N. L. și S. K.“. Spre a dovedi că convențiunea verbală se bazează pe act scris și deci acțiunea lui cată a fi admisă, ordonându-se vânzătoarei a-i da document de întăbulare, proba aceasta nu poate fi luată în seamă (*Sentința Trib. Turda dos. C. 604/1922 prin care respinge acțiunea reclamantului, admite contraacțiunea pârâtei I declară de nevalid contractul verbal de vânzare cu spese. C. Apel Cluj S. II nr. 2282/924 menține*).

Inalta Curte de Casație Secția I Având în vedere că din sentința atacată se constată, că Alexandru Lakatos a chemat în judecată pe soția lui Iosif Lörinczi și pe Ilca Miko pentru a fi obligate ai elibera act de întăbulare asupra imobilului specificat în acțiune, imobilul cumpărat dela pârâta I cu 22.000 lei din care sumă 4000 lei i-a plătit-o ca avans, iar restul urmând să-l plătească cu ocaziunea eliberării actului de întăbulare.

Că pârâta I cere respingerea acțiunii și ridică acțiune reconvențională, cerând anularea contractului intervenit între dânsa și reclamant

Ca atât Tribunalul, cât și Curte de Apel a respins acțiunea reclamantului și admitând acțiunea reconvențională a pârâtei I. declară nevalabil contractul verbal de vânzare intervenit între reclamant și pârâta I, arătând în considerente că între părți a intervenit numai o învoială verbală, care însă conform ordonanței Nr. 4420/1918 este nevalabilă, ca apoi documentul depus de reclamant în instanța de apel nu este apt pentru a dovedi că între părți s'ar fi făcut un act scris, deoarece acel document s'ar făcut între reclamant și Lörincz Iosif și nu între reclamant și pârâta I.

Ca prin motivele de reviziune reclamantul învoacă violarea normelor de procedura comise prin faptul că instanța de apel, invocând art. 401 și 507 proc. civ., se referă și adoptă starea de fapt stabilită de prima instanța, pe când prima instanța n'a stabilit starea de fapt, așa cum prevede art. 401 proc. civilă.

Apoi s'a violat normele de drept material prin faptul, că instanța n'a ținut seama de dispozițiunile art. 863 c. c. a. care prevede, că contractele se pot încheia în mod valabil și verbal, și a aplicat ordonanța No. 4420/1918, care numai este în vigoare, apoi greșit n'a ținut instanța de apel seama de documentul depus în apel și care trebuie luat în seama chiar dacă s'ar aplica ordonanța Nr. 4420/1918.

Având în vedere, că prima instanța fără a viola dispozițiunile art. 401 proc. civ. a stabilit în fapt, că între părți a intervenit numai o învoială, de unde apoi a conchis că aceasta învoială conform ordonanței Nr. 4420/1918 este nevalabilă, nefiind cuprinse în act scris.

Considerând, că potrivit art. 507 proc. civ., instanța de apel era în drept să accepte starea de fapt stabilită fără violarea legii.

Ca prin urmare instanța de apel nesocotindu-și starea de fapt stabilită de prima instanță prin aceasta n'a violat nici un text de lege, așa că astfel fiind primul motiv de casare este neîntemeiat.

Având în vedere, că ordonanța Nr. 4420/1918 a

intrat în vigoare în baza art. 16 din legea LXIII din 1912 și art. 14 din legea L. din 1914; considerând, că aceasta ordonanță constituie o măsură excepțională a cărui mod de încetare este strict prevăzut de lege, considerând că prin decretul Nr. 1 al Consiliului Dirigent a fost menținută în vigoare și până în prezent nu s'a luat nici o dispozițiune pentru abrogarea ei.

Că deci așa fiind dispozițiunile din aceasta ordonată chiar dacă sunt în contradicție cu dispozițiunile din codul civil sunt și rămân în vigoare câtă vreme aceasta ordonată nu va fi scoasă din vigoare, așa că instanța de apel bine a considerat aceasta ordonanță ca fiind în vigoare și prin consecință motivul al doilea de reviziune nu este întemeiat.

Având în vedere, că instanța de apel examinând documentul prezentat de recurent pentru a vedea dacă îndeplinește condițiunile cerute de citata ordonanță, cu drept cuvânt a considerat acel document ca nevalabil, întrucât nu e vorba de un document scris intervenit între reclamant și pârâta I, ci e vorba de un document intervenit între reclamant și o terță persoană, cu numele Lörincz Iosef.

Că în afară de aceasta pentruca un act scris să poată fi considerat ca valabil în sensul ordonanței trebuie să se constate din el toate elementele constitutive, esențiale ale actului de vânzare ca așa fiind, nici motivul al treilea de reviziune nu este întemeiat și în consecință cererea de reviziune, nefiind întemeiată, urmează să fie respinsă.

Văzând și dispozițiunile art. 543 proc. civ. cu privire la cheltueli.

Pentru aceste motive Inalta Curte, în numele legii, respinge cererea de reviziune.

Obligând pe recurent să plătească intimatelor cheltuelile în reviziune în sumă de 1000 (Una mie) lei până în 15 zile sub sancțiunea execuțiunii.

Data și citită în ședința de azi 22 Februarie 1927 (*Decizia nr. 528/927. Casația I*).

• • •

Inmânarea citațiunilor. Cum se face față de persoanele domiciliat în străinătate. Art. 121 pr. c. Trans. Potrivit par. 121 pr. civ. Trans., dacă doada de înmânare a unei acțiuni trimisă unei persoane cari domiciliază în străinătate nu sosește până într'un termen potrivit, partea diligentă poate cere după sistarea afacerii, înmânarea prin publicație sau instituirea unui curator conform par. 116 pr. c.

Potrivit par. 116 și 117 pr. civ. pentru persoanele față de care, din cauză că nu li se cunoaște reședința, înmânarea nu s'ar putea face decât prin publicație, Tribunalul prin oficiu sau la cerere va numi un curator, iar instituirea curatorului numele și domiciliul acestuia și o scurtă arătare a conținutului actului ce se înmânează împreună cu indicarea instanței și a litigiului se vor face cunoscute prin edict care se va afișa pe tabla instanței de judecată și se va însera odată în ziarul destinat pentru publicațiile oficiale ale Tribunalului.

Intrucât în speșă atât la înmânarea acțiunii cât și la numirea curatorului nu s'a păzit formalitățile prescrise de par. 117 și 121 pr. civ. instanța de apel a fost în drept fără a viola par. 529 punctul II să decidă că hotărârea este nulă din cauză că formele legale nu fost neglijate în așa mod încât reclamantul nu poate fi considerat că a fost reprezentat în acest litigiu. (*Cas. I. dec. 652 din 4 Martie 1927*).

Imprumut în coroane. Achitarea lui în lei. In ce cazuri poate fi valabilă. După principiile de drept consacrate de legiuitorul civil, principiile la care până în prezent atât sub regimul codului civil austr. în vigoare în Ardeal și Bucovina cât și sub regimul codului civil aplicabil în vechiul regat, nu s'a derogat, debitorul, se poate libera în mod valabil de obligațiunea sa, plătind datoria în moneda ce are curs legal în timpul efectuării plății.

În specie, este constant că înțimășii, prin contractul de vindere cumpărate, din 1912, a cărui perfecțiune este netăgăduită, s'au îndatorat a plăti vânzătorului restul de preț până la 1916 fără însă să se stipuleze expres prin zisul contract, că plata avea să se facă numai în monedă sunătoare sau hârtie din acel moment, pentru a fi vorba de aplicarea par. 989 c. c. austriac.

În asemenea împrejurări, chiar dacă înțimășii debitori ar fi fost în culpă lucru ca nu se discută în cazul de față, această situație pentru dâșii nu ar fi avut alte consecințe decât să-i oblige în conformitate cu par. 1333 c. c. austr., numai la plata dobânzilor, întrucât recurenților nu le este permis prin lege a pretinde vre-un drept la valorizare sau alte despăgubiri.

Prin urmare în speță, Curtea de apel cu drept cuvânt și fără a viola vre-un text de lege sau a comite exces de putere a decis că înțimășii plătind recurenților în 1920, când coroana ungară nu mai avea putere liberatorie în cuprinsul statului român, echivalentul în lei a coroanelor ungare din acel timp, și-au îndeplinit în totul obligațiunea luată prin contractul în litigiu, astfel că refuzul recurenților de a primi plata datorită, făcută lor în mod legal, este nejustificată. (Cas. I. dec. 619 din 2 Martie 1927.)

Acte de proprietate netrecute în cărțile funduare. Contestarea proprietății înaintea instanței. Dreptul instanței de a stabili cine este proprietarul. Deși conform disp. par. 3 al ordonanței Nr. 87 din 26 Martie 1916, judecătorul care decide asupra depunerii judiciare a unui act pentru dobândirea proprietății asupra unui imobil neînscris în reg. fonc., n'are să cerceteze dacă vânzătorul este de fapt proprietar al obiectului vândut, totuși în cursul unui proces, când se contestă dreptul de proprietate a celui în favoarea cărui s'a depus actul, instanța de fond este datorată să se cerceteze cine este adevăratul proprietar și să decidă în consecință.

Prin urmare în speță, recurenții contestând înțimășii dreptul de proprietate asupra întregului imobil cumpărat prin actul depus la judecătorie, tribunalul trebuia să se ocupe de această obiecțiune și să cerceteze dacă înțimășii a putut deveni pe baza actului de vânzare-cumpărare proprietară asupra întregului imobil: neprocedând astfel, instanța de fond a făcut o greșită aplicare a legii. (Cas. I. dec. 249 din 26 Ianuarie 1927.)

Probe. Jurământ supletoriu. Când poate fi dat de instanță. art. 369 al 1 pr. c. Ardeal. După par. 360 alin. 1 pr. civ. Ardeal, judecătorul pentru complectarea probei cu privire la circumstanța de fapt decisivă este liberă să defere jurământ fie părții în sarcina căreia incumbă proba, fie chiar adversului ei.

Prin urmare, dacă în speță, instanța de fond a reținut ca început de probă, în sensul celor susținute prin acțiune, faptele necontestate referitoare la recu-

noașterea pârâtului că a coabitat cu reclamanta dându-i și anumite cantități de alimente, spre a nu-l calomnia, spunând că el ar fi tatăl copilului natural, a fost autorizată în baza textului citat să ceară jurământ în complectarea dovezii însuși reclamantei, așa că, bine s'a făcut în specie aplicațiunea par. 369 alin. 1 și nu a alin. 2, cum greșit prelinde recurentul întrucât alin. 2 se referă la situația când judecătorul n'are avea la îndemână nici o probă. (Cas. I. dec. 82 din 14 Ianuarie 1927.)

Posesiune. Dacă partea poate cere punerea sa în posesie pe cale execuțională când partea adversă ar fi contravenit măsurilor provizorii luate de tribunal în baza art. 580 pr. civ. Din art. 580 pr. civilă ardeleană rezultă că dacă judecătorul amână desbateră în chestiunea punerii în posesiune sau în aceea a încetării turburării, cum este cazul în speță, poate opri turburarea stărei de fapt a posesesiunii prin dispozițiunea sa provizorie, sub urmările execuțiunii.

Acest text, însă, nu acordă nici de cum petiționarului dreptul de a cere, în cazul când partea adversă ar fi contravenit dispozițiilor provizorii de mai sus, punerea sa în posesiune pe cale execuțională, așa că în speță bine și în conformitate cu legea tribunalului a respins cererea făcută în acest de recurent. (Cas. II. decizia civilă 361 din 1925.)

Acțiune cambială. Excepții referitoare la reaua complectare a cambiei. Când pot fi admise. În conformitate cu dispozițiunile art. 93 din legea cambială din Ardeal excepțiunile referitoare la reaua complectare a cambiei, nu se pot ridica decât dacă se dovedește că complectarea posterioară a cambiei s'a făcut în contra celor convenite.

În speță, decizia Curții de Apel se constată că o astfel de dovadă nu s'a făcut de recurentă; însă, Curtea stabilește în fapt că este necontestat că reclamantul este succesorul defunctului de la care a primit cambia.

Întru cât în drept, este necontestat că dreptul de acțiune cambială se transmite în afară de modurile de transmisiune prevăzute de legea cambială și prin succesiune, rezultă că în mod legal a stabilit Curtea de Apel că, reclamantul avea drept la acțiune cambială, ca unul ce a dobândit prin succesiune odată cu cambia și dreptul de a acționa în baza ei. (Cas. III. dec. 356 din 2 Aprilie 1927.)

Donație pentru caz de moarte. Intabulare. Nu se poate face decât după procedura lăsamântare. În fapt: Recurentul a cerut jud. de ocol, ca autoritate de Curte funduară, ca în baza unui act notarial de donație pentru caz de moarte, făcut în favoarea sa de tatăl său să se intabuleze dreptul lui de proprietate asupra imobilelor respective.

Jud. de ocol a respins cererea motivând că, erezii defunctului nu sunt justificați prin act judecătoresc și că, intabularea nu se poate face în acest caz de cât numai pe cale succesorală, căci altfel s'ar eluda dispozițiunile prevăzute prin legea pentru procedura de moștenire No. XVI din 1894 și în deosebi par. IV al acestei legi, fiind în speță vorba de o transmisiune pentru caz de moarte.

Trib. Lugoj a confirmat sentința, constatând că, def. a mai avut un fiu, azi absent și ca atare, adaugă

Tribunalul, trebuie conf. par. 2 p. 3 al legii din 1894 să se pună în curs procedura lăsământară din oficiu și nu este admisibil ca efectul acestei proceduri să fie zădărnicit eventual prin transcrierea cerută.

Inalta Curte a confirmat hotărârea instanței de fond.

In drept: Dispozițiunile paragr. 2, punctul 3, din legea XVI din 1894 deveneau aplicabile în speță, conform cărora succesiunea defunctului trebuie deschisă și regulată din oficiu și numai cu această ocaziune și în cursul regulării succesiunii, recurentul urmează să-și valorifice drepturile bazate pe actul de donațiune în caz de moarte.

O întabulare a drepturilor transmise prin acest act făcut anterior regulării succesiunii este o procedare contrarie spiritului și rațiunii dispozițiilor citate din legea XVI din 1894, prin care tocmai s'a voit, ca o măsură de protecțiune pentru absență, să li se asigure respectarea și valorificarea drepturilor lor de succesiune în cadrul unei proceduri din oficiu a cărei îndeplinire este necontestat că ar fi îngreunată și zădărnicită în cazul când s'ar fi admis cererea de întabulare a recurentului în baza unei donațiuni ce eventual putea să atingă drepturile eredului absent. (Cas. I, dec 1846 din 6 Iulie 1927.)

•••

Recurs. Care anume probe pot fi aduse direct în recurs, deși nu au fost propuse de fond.

Potrivit disp. paragr. 535 și 540 pr. civ. din Ardeal, cum și a textelor la care se referă acest din urmă paragraf, aducerea în instanță de recurs, a unei probe neproduse înaintea instanței prime și a celei de apel, este permisă în mod excepțional numai în acele cazuri — de altfel specificate prin lege — în cari este vorba de stabilirea unui fapt ce interesează organizarea instanțelor și regularitatea procedurii aflate de o parte.

Dovada adusă în speță întâia oară înaintea instanței de recurs se referă la un fapt interesând fondul litigiului și anume se referă la întinderea dreptului de uzufruct al părților asupra imobilelor din litigiu.

Asfel fiind, rezultă că, întrucât această dovadă constituie un element nou al cauzei neprodus la instanțele inferioare și neîntrunind condițiunile cerute prin paragr. 540 pr. civ., ea nu poate fi ținută în seamă și deci toate susținerile din recurs întemeiate pe această probă cad. (Cas. I. dec. 1524 din 30 Mai 1927.)

•••

Apel. Când instanța de apel este obligată să amâne judecarea din cauza lipsei acuzatului? Art. 423 pr. pen. ardeleană. Necitarea în apel a inculpatului. Afișarea conform art. 409 pr. pen. ardeleană. Din art. 423 proc. penală în vigoare în Ardeal rezultă că o Curte de Apel nu poate, în urma apelului declarat de acuzator, să reformeze sentința primei instanțe în defavoarea acuzatului, în lipsa lui, ci este obligată ca în asemenea caz să amâne judecarea cauzei și să dispună citarea sau eventual aducerea acuzatului, numai atunci când prin sentința apelată tribunalul declarase achitat pe acuzat, iar nu și în cazuri când acesta a fost condamnat și de tribunal, ca în speță.

Chiar dacă inculpata și apărătorul său nu ar fi fost citați în apel, totuși această necitare nu poate constitui o cauză de nulitate când se constată, ca în speță, ca afișarea dezbaterii a avut loc conform art.

409 cod pr. penală din Ardeal. (Cas. II. decizia penală 854 din 1927.)

•••

Recurs. Dreptul instanțelor de fond de a aprecia probele administrate. Aplicațiune. În conformitate cu art. 272 pr. civ. Ardeal instanțele de fond sunt suverane a aprecia asupra veracității actelor și probelor din dosar, fiind obligate a arăta motivele cari le-au determinat convingerea.

În speță, Curtea de Apel când a stabilit că prestațiunile au fost făcute numai în contul dobânzilor, a avut în vedere tot complexul de probe din dosar, precum și recunoașterea părților, motivându-se astfel suficient această constatare în fapt, care fiind de atributul său suveran scapă controlului Inaltei Curți. (Cas. III. dec. 356 din 2 Aprilie 1927.)

•••

Cereri reconvenționale. Judecarea ei se poate disjunge de aceea a cererii principale. Prin art. 387 pr. civ. Ardeal, chestiunea de a rezolva acțiunile întrunite într'o singură procedură prin sentință, este lăsată la aprecierea instanței.

Această dispozițiune se extinde și asupra acțiunilor reconvenționale, ceea ce rezultă clar din expunerea de motive din care rezultă ca și din art. 387 și 389 pr. civ., că acțiunea reconvențională este propriu zis numai o acțiune nouă pornită în cursul dezbaterii.

Asfel fiind, Curtea de Apel a fost în drept să hotărască separat asupra acțiunii principale a reclamantului dispunând totodată restituirea dosarului primei instanțe pentru a judeca în fond acțiunea reconvențională.

Procedând astfel, Curtea de Apel n'a violat nici o normă de drept formal (Cas. I. dec. 1422 din 20 Mai 1927.)

•••

Succesiune. Avere liniară. Modul de dobândire pe cale de succesiune. Căsătorie. Obligația de întreținere a sofului. În ce caz se poate întrebuișa și zestrea în acest scop. 1. Atunci când zestrea, este avere liniară, ea, conform dispozițiilor normelor judiciare provizorii, rămâne în familie, urmând drumul sângelui, așa că decedând fiica înzestrată, fiica reclamantului, zestrea trece asupra copilului, iar decedând și acesta, fără descendenți, averea derivând dela linia tatălui, revine la tată, iar averea derivând dela linia mamei la mamă; dacă tata sau mama, sau dintre dânsii nici unul nu ar fi în viață, pe tatăl îl reprezintă rudeniile lui laterale din linia paternă, iar pe mamă rudeniile laterale din linia maternă; dacă nu există nici părinți și nici rudeni laterale care descind dela dânsii, averea trece bunicului sau bunicei, conform principiilor arătate. Prin urmare, în speță copilul decedând fără descendenți și neavând rudeni laterale din linia mamei, averea liniară urmează să treacă bunicului, adică reclamantului, care astfel este moștenitorul acești averi lineare, avere ce a fost constituită zestre de acești moștenitori fiicei sale, cu ocazia căsătoriei ei cu pârâtul, așa că cu drept cuvânt a fost considerat reclamantul ca îndrituit să ceară restituirea zestreii.

2. Soțul datorind sprijin și ajutor soției sale, ca atare este obligat să suporte, din venitul său și cheltuielile pentru boala soției și întreținerea copilului și numai când acest venit ar fi neîndestulător, ceea ce în speță nici nu se afirmă, s'ar putea atinge zestrea.

Deci, astfel fiind, e fără importanță în speță, faptul că pârâtul ar fi avut cheltueli cu ocazia boalei soției sale și cu întreținerea copilului, câtă vreme el n'a dovedit că a fost necesitat să cheltuiască, în scopul arătat și din zestrea soției nejungându-i venitul său, așa că pârâtul cu drept cuvânt a fost obligat la restituirea zeslei, fiind această obligație a sa în deplină conformitate cu normele generale de drept în această materie.

Deși este exact sentința atacată trebuia să arate în dispozitiv atât obiectele ce urmează să fie restituite, cât și suma ce urmează să se plătească în caz că aceste obiecte n'ar exista, și deși sentința atacată nu îndeplinește aceste condițiuni, totuși ea nu poate fi anulată din această cauză, deoarece obiectele ce urmează să fie restituite sunt exact arătate în considerentele sentinței, cari sunt un accesoriu strict legat cu dispozitivul sentinței, astfel cu ocaziunea executării sentinței, nu poate exista nici o îndoială asupra obiectelor ce urmează a fi restituite. (Cas. I. dec. 919 din 29 Martie 1927.)

Legea privitoare

la adăogirea unor aliniate la art. 11 din legea pentru reprimarea unor infracțiuni contra liniștei publice

S'a promulgat următoarea lege:

Art. unic. — La art. 11 din legea pentru reprimarea unor infracțiuni contra liniștei publice, publicată în „Monitorul Oficial” nr. 279 din 19 Decembrie 1924, se adaugă următoarele aliniate finale:

Oricine, fie prin uneltiri viclene, fie prin mijloacele arătate de art. 3, 7 și 8, sau prin orice alte mijloace asemănătoare, va întreprinde ori va încerca să întreprindă o acțiune împotriva inviolabilității persoanei Regelui sau a alcătuirii Inaltei Regențe, sau a ordinii legale de succesiune la Tron, ori a formei de guvernământ, statornicite de Constituție, precum și oricine prin aceleași mijloace, va agita sau va încerca să facă agitațiuni, din cari ar putea să rezulte un pericol pentru siguranța Statului, astfel cum este statornicită prin legi, se va pedepsi cu închisoare dela 6 luni până la 5 ani, cu amendă dela 10.000 la 100.000 lei și cu interdicția corecțională.

Deasemeni se vor pedepsi cu închisoare dela 6 luni până la 2 ani, cu amendă dela 5000 până la 50.000 lei și cu interdicția corecțională, acei cari vor răspândi, prin mijloacele arătate în aliniatul precedent, știri tendențioase privitoare la schimbarea ordinii legale de succesiune la Tron sau a formei de guvernământ, statornicite de Constituție.

Agenții provocatori, chiar când provocarea n'a fost urmată de efect, precum și complicii se pedepsesc cu aceeaș pedeapsă.

Dispozițiunile art. 9 alin. 2, se aplică și acelor cari s'au făcut vinovați de infracțiunile mai sus arătate.

Pe lângă dispozițiile din art. 15, funcționarii publici, membrii clerului de orice categorie, precum și în genere toți acei cari primesc, sub orice formă sau titlu, retribuțiune din bugetul Statului, județului, comunei și așezemintelor puse sub controlul Statului și cari se vor face culpabili de faptele de mai sus, vor fi suspendați din funcțiune din momentul deschiderii acțiunii publice în contra lor, reținându-li-se și salariul din acel moment (Monitorul Oficial nr. 253 din 15 Noembrie 1927).

INFORMAȚIUNI

Uniunea Avocaților din România cu autorizația Min. de Interne Nr. 8306 A/1927 a organizat o *Loterie* pentru construirea în București a *Căsei Avocaților* cu săli de bibliotecă, de conferințe și birou de asistență judiciară. Tragerea este la 1 Ianuarie 1928. Vor fi 319 câștiguri, începând dela 100.000, în valoare totală de 3.000.000. De vânzare bilete de 100, 40 și 20 lei.

...

Pentru dnii avocați și magistrați recomandăm următoarele cărți de drept, absolut necesare: *Volumul XI—XII* din Codul General al României; *Legi noi de unificare* aplicabile în întreagă țară (Vechiul Regat, Ardeal, Bucovina și Basarabia), adnote cu referințe și note de trimitere de *C. Hamangiu*, Consilier la Inalta Curte de Casație, directorul revistei „Pandectele Române”. Un mare volum, legat în pânză, hârtie velină, tipărit pe 2 coloane, cu 1240 pagini. Prețul 600 lei. Editura Librăriei Alcalay, Calea Victoriei 27, București.

...

A apărut: *Codex Romaniae* cuprinzând toate codurile cu ultimele modificări: Noua Constituție, Codul civil, Procedură civilă, Codul comercial, Codul penal, Procedura penală, Legea accelerării și Codul Silvic, cu un index alfabetic general, adnotat cu referințe și note explicative de *C. Hamangiu*, Consilier la Inalta Curte de Casație, director al revistei „Pandectele Române”. Un volum format portativ de buzunar, tipărit de 2 coloane, legat elegant în pânză, hârtie subțire specială, cu peste 1000 pagini. Prețul 350 lei. La mijloc, tipărit pe hârtie colorată, se află în dicționar Juridic latino-român, de toate expresiunile latine de drept. Editura „Cultura Națională” Str. Paris 1, București.

...

A apărut: *Opera completă în 4 mari volume*, premiate de Academia Română cu marele premiu al Statului „Gh. Assachi”; *Codul civil adnotat* cu trimiteri nenumerate la doctrina franceză și română și cu jurisprudența română complectă dela 1868 până la 1926, cu indexe alfabetice la fiecare articol, de *C. Hamangiu*, Consilier la Inalta Curte de Casație, directorul revistei juridice „Pandectele Române”. Fiecare volum broșat 400 lei. Toate 4 volumele 1600 lei. Legate în pânză 2050 lei. Editura Librăriei Alcalay, Calea Victoriei 27, București.

...

A apărut în Biblioteca Juridică editura Cultura Națională 1927 București *Noua lege a Timbrului și Impozitului pe Acte și Fapte juridice din 1927 Adnotată și Comentată de dl Corneliu Botez* Consilier la Inalta de Casație și Justiție.

Cartea aceasta de un cuvârșitor interes și importanță pentru dnii avocați și magistrați alcătuiește

un volum de 584 pagini admirabil tipărit și conține — autorul ne-a dat 5 ediții anterioare — *expunerea și analiza* dispozițiilor actualei legi în ordinea articolelor cum și doctrina și soluțiunile jurisprudențiale asupra cazurilor mai complicate la care a dat naștere aplicarea legii în dispozițiunile remase în vigoare în *comparațiune* unde s'a simțit nevoie și cu legile *ardelene, bucovinene și basarabene* sau streine. Costul unui volum tipărit pe hârtile velină frumos legat în pânză este de 500 lei și se găsește la editori, la toate librăriile și la autor în București, Str. Nordului 8.

• • •

A apărut „*Legea de Expropriere pentru cauză de utilitate publică*” cu anexe: legile din Franța, Vechiul Regat, Transilvania, Bucovina, Basarabia și formularul actelor cerute de lege întocmit ce privește *doctrina de Petre Alex. Măinescu și Jurisprudența de Dem. D. Stoenescu*, ambii avocați din Craiova. Tiparul „Prietenii Științei” Craiova. Prețul acestui volum pe peste 500 pagini, tipărit pe hârtie velină, este de 500 lei. Volumul este precedat de o frumoasă prefață de dl *C. Hamangiu*, consilier la Casație. Exproprierea în România Mare a fost și este cum știm de o mare importanță și prețioasă lucrare apărută — conținând pe lângă textul legii din 1864 toate modificările din 1900, 1913 și 1925, Noua Constituție precum și legile din toate teritoriile alipite — fac ca această mare problemă națională să fie cât mai bine lămurită și cât mai complex discutată. Vom reveni cu o dare de seamă în curând.

• • •

Noua lege a Chiriilor și Legea Proprietarilor comentate și adnotate de *Corneliu Botez*, consilier la Inalta Curte de Casație, în colaborare în ce privește doctrina și jurisprudența recentă cu *Eugen A. Barasch* avocat. Editura Alcalay București, Calea Victoriei. Prețul 125 lei. Lucrarea dlui consilier Botez vine la timp pentru ajutorul rezolvării multor greutăți juridice ridicate de Noua lege a chiriilor mai ales în Ardeal unde față cu regimul rechizițiilor aplicabilitatea noii legi pare discutabilă. Conținând expunerea de motive, debaterile parlamentare, cât și mai ales jurisprudența la zi sub fiecare articol, această carte este indispenabilă dlor avocați și magistrați, cărora le-o recomandăm îndeosebi. Se găsește de vânzare la librăriile din Cluj și la autori în București. Odată cu restabilirea regimului dreptului comun devine de actualitate și *Legea proprie-*

tarilor a cărei aplicare fusese suspendată în anul 1926, și de care se ocupă autorii în volumul pe care-l semnalăm.

• • •

A apărut în editura Tipografiei „Cultura” Cluj, Str. Iuliu Maniu 8, ediția II. din lucrarea cunoscutului jurist Ardelean *Ștefan Lăday* „Cărțile Funduare”. Ediția întâi a acestei lucrări apărută în 1923 după ce fusese publicată ca articole de fond în „Ardealul Juridic” coprindea numai analiza teoretică a dreptului tabular. În lucrarea prezenta autorul ne a dat pe lângă acea materie și analiza și interpretarea detaliată a regulilor. Astfel lucrarea este complexă și tratează cu competența știută a autorului. Foarte importantă mai ales pentru juriștii vechiului regat, societăți de credit și autorități. Prețul 300 lei, se găsește de vânzare la „Radio Reclame Românie” Str. Iuliu Maniu Nr. 8.

Lucrare recomandată

Prefecților de județe, pretorilor de plăși și primărilor din Transilvania, de către Ministerul de Interne cu Nr. 7991/1927—A. Curților de Apel din Ardeal pentru folosința instanțelor judecătorești, de către Ministerul de Justiție sub Nr. 58.462—59.466 din 10 August 1927.

PROCEDURA TUTELARĂ

din

TRANSILVANIA

de

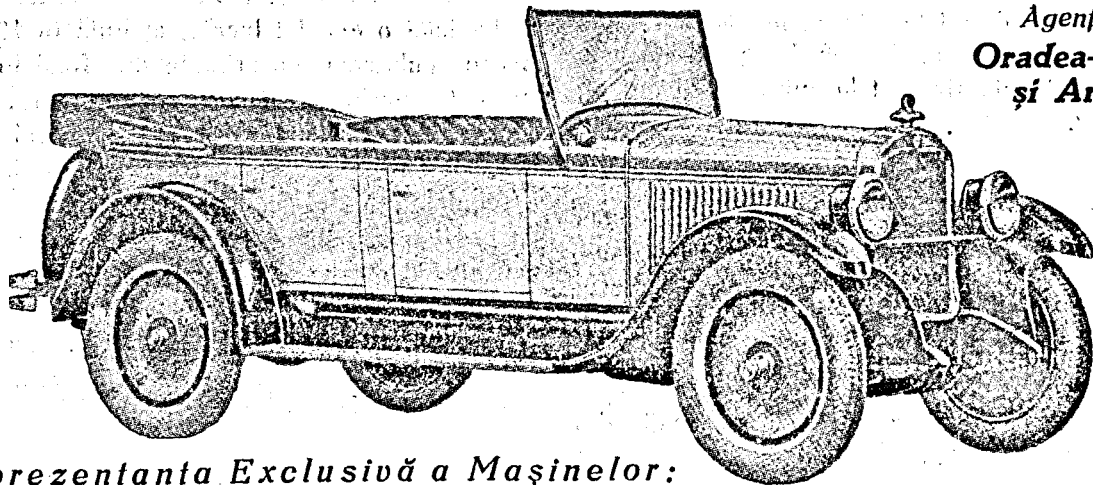
Dr. CAROL NESSELRODE

Judecător la Tribunalul Bihor cu gr. de Consilier de Curte de Apel.

Manualul cuprinde în afară de legile referitoare la tutelă și curatelă încă alte 17 legi, care sunt în strânsă legătură cu această materie, ca de ex. legea testamentară, succesorală, matrimonială, ocrotirea copiilor, a instanței infractorilor minori, pentru declararea de mort, mai de parte 14 regulamente, ordonanțe și circulare referitoare la aceste legi, precum și în afară de 82 modele și formulare necesare în cauzele tutelare și cari facilitează rezolvarea lor, îndrumare detaliată pentru 84 feluri de proceduri în interesul minorilor. Cartea e tipărită pe hârtie bună albă, cu un format mare și index alfabetic, pe 663 pagini. Costul volumului e 500 lei, comenzi se pot face la autor Oradea, B-1 Regele Ferdinand Nr. 55/B,

»NOËL«

SUCURSALA: TIMIȘOARA BULEVARDUL REGINA MARIA 8.

Agenții:
Oradea-Mare
și Arad

Reprezentanța Exclusivă a Mașinelor:

BUICK ȘI OLDSMOBILE

în permanență stoc

JILESCU

CLUJ STR. REGINA MARIA NR. 16 CLUJ

TELEFON: 7-63

TELEFON: 7-63

AUTOMOBILE

ACCESORII

ULEIURI

AUTOGARAGE

CAUCIUCURI

BENZINA